

אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס' 1019

מנהל מערכת הרב אברהם טריקי

מסכת אבות פרק ד'

פרשת השבוע אמור

עורך הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

כי לא תשכח מפי זרעו
(ליומא דהילולא דרבי שמעון בר יוחאי זיע"א)

שנינו בשבת (קלח, ב): תנו רבנן, כשנכנסו רבותינו לחרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשכח מישראל, שנאמר (עמוס ח, יא-יב) הנה ימים באים נאם ה' והשלחתי רעב בארץ לא רעב לחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה', וכתוב ונעו מים עד ים ומצפון... תניא רבי שמעון בר יוחאי אומר, חס ושלום שתשכח תורה מישראל, שנאמר (דברים לא, כא) כי לא תשכח מפי זרעו. אלא מה אני מקיים 'ויטטו לבקש דבר ה' ולא ימצאו', שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד.

ובטרם אשיבה ידי לבאר גודל הבטחה זו דרשב"י כי לא תשכח מפי זרעו וכמה גדול כוח הברכה - לזכות את האב, אמרתי להקדים תחילה מאמר אחד מופלא בגמ' שיש בו כדי להעיד שאכן נתיקיימה הבטחה זו למי שאמרה, וכה הם תוכן דברי הגמ' ברא מציעא (פה, א): הזדמן רבי לעירי של רבי אלעזר בן רבי שמעון בר יוחאי, שאל את אנשי המקום: האם השאיר רבי אלעזר בן אחריו, השיבו לו כן אך... ביקש רבי להביאו מיד לפניו. וכשבא, הסמיכו רבי בסמיכת חכמים ומסרו לדודו רבי שמעון בן איסי בן לקוניא כדי שילמד עמו. ובכל יום ויום עת ישב אותו הברכה ללמוד עם דודו, היה אומר אני רוצה לחזור לעירי מפני שקשה עלי הלימוד. אך דודו לא הרפה ממנו, והיה מעודדו: הלא עשו אותך חכם ובגד זהב הלבישוך ורבי קראו לך, ואתה רוצה לחזור לעירך! לשמע הדברים הללו ענה לו הברכה, הנני נשבע שלא אבקש עוד לילך לעירי. וכשגדל הברכה ישב בישיבה של רבי. ובאחד היעוררים, שמע רבי את קולו ואמר: קול זה דומה לקולו של רבי אלעזר בן רשב"י. אמרו לו, זה אכן קולו של בנו - הלא הוא רבי יוסי בן רבי אלעזר בן רשב"י. קרא עליו את הפסוק (משלי יא, כט) 'פרי צדיק עץ חיים' - זה רבי יוסי ברבי אלעזר ברבי שמעון... וכשנפטר רבי יוסי, הביאו לקוברו במערה בה נטמנו אבותיו, עמד שם נחש כרוך סביב המערה שלא הניח להם לקוברו שם. אמרו לחש, פתח פיך ויכנס בן אצל אביו, ולא פתח להם. כסבורים העם לומר שזה גדול מזה, יצאה בת קול ואמרה: לא מפני שזה גדול מזה, אלא זה היה בצער מערה וזה לא היה בצער מערה, עכת"ד. הנה כי כן, זכה רבי יוסי להתעלות למדרגה רמה ונשגבה השוה ממש למדרגת אבותיו הק' רבי אלעזר רבי שמעון בר יוחאי זיע"א, שהרי כך עולה מהבת קול 'לא מפני שזה גדול מזה' - ומשמע שהיו שווים בגדלותם. ואנו אין לנו אלא להשתומם, כיצד נתעלה רבי יוסי למדרגת רבי שמעון בר יוחאי - אשר העיד על עצמו שיכול לפטור את כל העולם כולו מן הדין, ואשר העיד עליו רבו רבי עקיבא 'דיין שאני ובוראך מכירים את כוחך'. ואמנם המפתח לגדלות עצומה זו, הוא על ידי חביבות התורה אשר רבינו הקדוש ברוב חכמתו ידע להחזירה אל תוך לבו הטהור של רבי יוסי בעבודה יום יומית. מכל מקום לעני"ד, שרבינו הק' הרהיב עוז להכתיר את ר' יוסי עוד בטרם התחיל בלימודו, משום שהיה בטוח בגודל הבטחת זקינו - רשב"י, אשר הבטיח 'שלא תשכח מפי זרעו'. ואפשר שזה מדוקדק בפסוק שקרא עליו 'פרי צדיק עץ חיים', רוצה לומר: רבי יוסי זכה להתעלות כה גדולה, בשל היותו 'פרי צדיק' - אשר מקורו ב'עץ חיים', הלא הוא זקנו רשב"י זיע"א.

ועתה שא נא עיניך וראה, לאלו דרגות רמות ונשגבות זוכה האב - על ידי בנו. איתא בגמ' סוכה (מה, ב): 'אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בר יוחאי, ראיתי בני עליה והם מועטים... אם אלף הן, אני ובני מהן. אם מאה הן, אני ובני מהן. אם שנים הן, אני ובני הן'. וכבר דקדקו המפרשים, מדוע לא המשיך ואמר: אם אחד, אני הוא (ואכן בזה"ק מפורש שהמשיך רשב"י ואמר 'ואם חד הוא - אנה הוא'). ולמדו מכאן רמז גדול, שאפילו רבי שמעון בר יוחאי עם כל עוצם גדלותו, ידע שאין לך 'בין עליה' אם ח"ו בנו אינו עמו. שכן אין לך מי שמקיים את המשך עלייתו הנצחית של האב בבחינת מה שנאמר 'ותקוהך לזר דורים', אלא בניו אחריו.

וזה מוכח ומבואר טפי, ממה שהוסיף (שם) רבי שמעון בר יוחאי: 'יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, מיום שנבראתי עד עתה. ואלמלא אלעזר בני עמי, מיום שנברא העולם ועד עכשיו...! הרי לפנינו, שגדולה זכות האב 'כשבנו עמו' יותר מכל זכויותיו עשרת מונים. שכן בלעדי אלעזר, היה בכוח רשב"י לפטור מן הדין 'רק' את בני דורו, אולם עם אלעזר בנו יש בכוחו לפטור גם את כל הדורות שקדמו לו. וזה מודעה רבה לאורייתא, לכל העמלים בתורה וטרודים בה בכל זמנם ומרצם, עד שאינם מוצאים פנאי ללימוד הבנים. שהרי עין רואה מכאן, שמלבד מצות 'ושנתם לבניך', גם האב

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

דבר העורך

ל"ג בעומר מסוגל לגאולה

כתב בעל התניא זיע"א (סה"מ תקס"ח, רפג) ל"ג בעומר יום מסוגל לביאת הגאולה. עפ"י הזוהר הקדוש שכתב שכאשר יגיע זמן הגאולה, תהיה התכללות נשמת משיח בן יוסף במשיח בן דוד, שניטלים ממנו 'כל האורות עליונים דיניה'. ובחג הפסח נוצר 'לידת נשמת משיח'. אולם הדבר נשאר בהעלם עד ל"ג בעומר, שהוא היום השלושים ושלושה לחג הפסח כנגד 'שלושים יום ושלושת ימים' של ימי הטהרה' לאחר לידת זכר, ואז יתקיים הייעוד 'והפכתי אבלם לששון'. אמר רבי צבי אלימלך מבלאז'וב זיע"א אינני יכול לומר מתי בדיוק תהיה עת הגאולה העתידה, אבל נראה לי ברור שהיא תהיה בל"ג בעומר. אומר הרבי ה'צמח צדק' זיע"א את הפשט שבסוד גילה רשב"י. את הרמז שבסוד גילה האריז"ל. את הדרש שבסוד גילה הבעש"ט. ואת הסוד שבסוד גילה המלך המשיח.

ברכת לב לאל ויבורך הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סורוקה" וק"ק "שבטי ישראל" שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קודש
עלות השחר	4:26	4:25	4:24	4:23	4:23	4:22	4:21
זמן טלית ותפילין	4:34	4:33	4:32	4:31	4:31	4:30	4:29
זריחה - תחילת התענית	5:57	5:56	5:55	5:54	5:54	5:53	5:52
סוף ק"ש לזית מביא	8:32	8:31	8:31	8:30	8:30	8:29	8:29
סוף ק"ש להנתיב והג"א	9:13	9:12	9:12	9:11	9:11	9:11	9:10
סוף ברכות ק"ש	10:21	10:21	10:21	10:20	10:20	10:19	10:19
חצות יום חוליה	12:37	12:37	12:37	12:37	12:37	12:37	12:37
מנחה גדולה	13:12	13:12	13:12	13:12	13:12	13:12	13:12
פלג המנחה	18:17	18:18	18:18	18:18	18:19	18:20	18:21
שקיעה	19:26	19:27	19:28	19:28	19:29	19:30	19:30
צאת הכוכבים	19:43	19:43	19:44	19:45	19:45	19:46	19:47

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע: אמור
הפטרה: והכהנים הלויים
כניסת השבת: 19:05
יציאת השבת: 19:56
רבנו תם: 20:48

אורות הפרשה

ל"ג בעומר סמולה לבנים

מבאר האדמו"ר ה'לב שמחה' מגור זיע"א את הפיוט 'נעשה אדם יצירת אדם אפשר לזכות לבנים. 'נאמר בעבורך', על ידי זכותו של רשבי"י.

יום של מופתים

אצל האדמו"ר האמצעי בנו של בעל התניא זיע"א היה ל"ג בעומר מן החגים המצוינים. היה יוצא אל השדה. לא היה נוטל ידיו לסעודה. אך אמר "לחיים" והיה לוגם יי"ש, דבר שהיה אסור עליו מטעמי בריאות. היו רואים אז הרבה מופתים, רוב המופתים בעיקר היו בנוגע לילדים לחשוכי בנים. במשך כל השנה היו מצפים ומייחלים ל"ג בעומר.

בדוק ומנוסה

כתב השל"ה הקדוש זיע"א על קברו של רשבי"י לומדים הזוהר, כי כמה ניסים יארעו שם. צריכים ללמוד הזוהר באימה וביראה ובדבקות גדולה, ואחר כך לשמוח הלב בשמחה רוחנית ללא שום אבלות ועצבות, כי לא באלה חפץ רשבי"י, והוא בדוק ומנוסה. ואחר כך נודרים נדרים ונדבות ומתפללים תפילות.

מצווה לשמחה

כתב ה'משנת חסידים' ביום ל"ג בעומר אין להתאבל כלל על החורבן, שלא ייענש, אלא מצווה לשמוח שמחת רשבי"י. ואם דר בארץ ישראל ילך לשמוח על קברו, ושם ישמח שמחה גדולה.

ל"ג בעומר אור גדול

אומר הרבי ל"ג בעומר הוא יום שמחה גדולה כמו שיתרון 'האור' על 'החושך' כך יתרון 'השלוש' על 'המחלוקת', כי בו פסקו עשרים וארבע אלף תלמידי רבי עקיבא מלמות על שלא נהגו כבוד זה בזה. רשבי"י היה מאלה שנשארו בחיים, כי נהג כבוד ואהבת ישראל בחבריו.

24 אלף פרות

כתב ה'שפת אמת' המנהג להדלקת המדורות, כי בל"ג בעומר נעצרה המגפה ופסקו עשרים וארבע אלף תלמידי רבי עקיבא מלמות, והדליקו לזכרם בבת אחת עשרים וארבע אלף נרות נשמה. ואלה יצרו מדורות אש.

פרשת פסוק

יהודי סיפר לרבי הרשב"י שיש יהודים שהולכים לקברו של רשבי"י במירוון, אך אינם מניחים תפילין. השיב לו הרבי: אם הרה"ק מברדיטשוב היה חי היום, היה מלמד עליהם זכות ואדרבא עושה מזה נברשת מפוארת.

פרכה מרשב"י

הרבי הר"י מספר כשהייתי בארצנו הקדושה, שמעתי אנשים מדברים: הייתי אצל הרשב"י ואני הולך אל רבי אלעזר. או: הייתי אצל רבי חייא ואני הולך אל רבי עקיבא. אם אומרים זאת בתמימות, זהו ענין ההשתטחות, היינו שהאמת היא שלא רק נכנסים לקבר של רשבי"י אלא ממש לרשב"י בכבודו ובעצמו ומקבלים ממנו עצמו ברכה.

ספרי רשב"י סגרת האזנך

כתב ה'מגדל עוז' אמרו חסידים בשם האדמו"ר הזקן בעל התניא זיע"א רשבי"י חיבר עשרים ושניים ספרים, כמספר כ"ב האותיות - ספר האורה, ספר הברכה, וכן הלאה, אך אלינו הגיע רק חלק קטן מהספר השביעי, הוא ספר הזוהר. רשבי"י טיהר את האוויר המעופש של העולם, וכך גרם טובה לכל יהודי באשר הוא. כאשר אוויר העולם אינו נקי, הדבר משפיע לרעה על כל אחד ואחד, איש איש על פי דרגתו, על רב באופן כזה, ועל יהודי פשוט באופן אחר.

מרחמים את הנפש

האדמו"ר ה'צמח צדק' זיע"א אמר לאחד מחסידיו ביחידות כשנכנס לקבל ברכה, לימוד הזוהר מרומם את הנפש, לימוד מדרש מעורר את הלב, אמירת תהילים בדמעות מדיחה את הכלי.

הגאולה פחד ורחמים

גילוי פנימיות התורה קשור קשר הדוק עם הגאולה. כתב רשבי"י בזוהר הקדוש ברעיא מהימנא (פרשת נשא, ח"ג קכד, ב) "בנין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו ספר הזוהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמים" בזכות שעתידיים ישראל לטעום מאילן החיים, שהוא ספר הזוהר, ייצאו מהגלות ברחמים. ואכן, לימוד פנימיות התורה נחשב אחד האמצעים החשובים לזירוז הגאולה ולהתכוננות לקראתה.

לקיים בנו חכמי ישראל

הציבור נקרא להמשיך להעתיר בתפילה לרפואת הרה"ג יוסף דהאן שליט"א בן רחל בתוך שאר חולי עמו ישראל

אורות הכשרות

עצמו מתעצם ומשתבח לאין ערוך - מכוח הן. והוא שאמרו רבותינו: 'ברא מזכה אבא'.

ומי לנו גדול יותר מרבינו הקדוש - רבי יהודה הנשיא, אשר העד העיד בנו השי"ס בכתובות (קג, ב) שבשעת פטירתו מן העולם אמר: 'לבני אני צריך'. ללמדך שאפילו רבינו הק' אשר אין לנו מושג כלל בעוצם גדולתו, בטרם בואו להתייצב בפני בית דין של מעלה לא סמך על כל מעשיו הנשגבים, אלא אמר 'לבני אני צריך'.

וכמים צוננים על נפש עייפה, הם בזה דברי הרמב"ן אודות זכותו של תרח. דהנה שנינו במדרש אגדה (ויקרא ה) שאברהם הציל את תרח, שנאמר (בראשית טו, טו) 'ואתה תבוא אל אבותיך בשלום'. והתמיה בולטת מאלה, וכי איזו בשורה יש כאן לאברהם - שיזכה לשבת בעולם הבא לצדו של תרח! אשר כל מהותו היתה להחזיר כפירה בעולם. ואכן מכוח קושיא זו, הוכרח רש"י לפרש שם: 'אביו עובד כוכבים והוא מבשרו שיבוא אליו, ללמדך שעשה תרח תשובה'. וזה עולה בקנה אחד עם מה שגילה האר"י ז"ל, שאיוב היה לגלול של תרח ועל ידי ייסוריו הנוראים תיקן את שורש נשמתו של תרח. ברם הרמב"ן לא נתפייס בזה, ופירש שם: 'שמא יש לו חלק לעולם הבא בזכות בנו'. ולפי דבריו עולה, שאע"פ שתרח נשאר ברשותו מכל מקום זכה לחיי העולם הבא בזכות אברהם בנו. והדברים מופלאים, שהרי תרח לא זו בלבד שאין לו חלק בגדלותו של אברהם, אלא אדרבה עשה הכל כדי להפריע בדרכו, ולא היסט להשליכו לכבשן האש באור כשדים, ואף על פי כן זכה בעבורו לחיי נצח.

וכמה נוראים הם בזה, דברי הילקוט שמעוני אודות הצלתו של אברהם אבינו ע"ה מכבשן האש. וזה לשונו על הכתוב (ישעיה כט, כב) לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם: 'היכן מצינו שפדאו יעקב לאברהם, ר"ה ורבי ירמיה בשם רבי שמואל בר יצחק אמר, אברהם ניצל מכבשן האש בזכותו של יעקב. משל לאחד שהיה לו דין לפני השלטון וכי, כך יצא דינו של אברהם מלפני נמרוד להישרף וצפה הקב"ה שעתידי יעקב לצאת ממנו, אמר כדאי הוא אברהם להינצל בזכותו, עכ"ל. ויש להתבונן נראות, הלא אברהם לא נפל לאותו כבשן אלא מתוך שמסר נפשו על קידוש ה', ועמד בזה כנגד כל בני דורו. זאת ועוד, שבזכותו של אברהם זכו בניו אחריו לדורות עולם לימי החסד והרחמים, וכדברי המדרש (מובא במטה משה): 'אמר הקב"ה לאברהם, אני יחיד ואתה יחיד - אתן לבניך יום המיוחד לכפר בו עוונותיהם, וזהו הושענא רבה. ועוד אמר הקב"ה לאברהם, אם אין כפרה לבניך בראש השנה - תהא ביום הכיפורים, ואם לאו - תהא בהושענא רבה'. ועם כל זה הוא עצמו לא ניצל מאותו כבשן, אלא בזכות יעקב שעתידי לצאת ממנו!

וגם יעקב אבינו עצמו, לא זכה לחיים הנצחיים אלא בזכות בניו אחריו, כמבואר בגמ' ערוכה בתענית (ה, ב): 'רב נחמן ורב יצחק הוו יתבי בסעודתא, אמר לו רב נחמן לרב יצחק לימא מר מילתא... א"ל הכי אי"ר יוחנן יעקב אבינו לא מת. א"ל וכי בכדי ספדו ספדניא וחנטו חנטייא וקברו קברייא, א"ל מקרא אני דורש שנא' ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים (ירמיה ל, ט) - מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים'.

בברכת אמת לאלו ואבורך

הרב יהודה דרעי

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע

שאלת רבים

עקב פניות רבות של תושבים הרינו להזכיר כי כל עסק מכל סוג שהוא אשר אינו מחזיק תעודת כשרות מקורית בתוקף עם חתימה וחותמת בצירוף הלוגוהמה אינו עומד תחת פיקוחינו ואין אנו אחראים לנעשה במקום

הבהרה

איננו נותנים תעודת כשרות לעסק אשר פועל ומתנהל בבית פרטי אי לכך: כל שרותי מזון מכל סוג שהוא שיוצאים מבית פרטי אינם עומדים תחת השגחתנו ופיקוחינו ואיננו אחראים כלל וכלל לכל הנעשה במקום

חובה לדרוש תעודת כשרות מבעל עסק המזון

ידע הציבור להיזהר ולהישמר
בברכה רבה
מחלקת הכשרות

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

מהלכות שבת ויום טוב - ח'

האם מותר לרופא או קרוב משפחה לחלל שבת כדי להודיע לאדם חולי לב או זקן ותשוש כח על מיתת קרובו במקום שיש חשש שישמע על כך מאחרים ויבוא לידי שברון לב וסכנת חיים?

יש מן הפוסקים שהתירו לרופא או לקרוב משפחה וכל גורם מקצועי לחלל שבת כדי להודיע למשפחה על פטירת קרובם באופן שיש חשש לסכנת נפשות אם ישמעו זאת מאחרים, כגון שמת פתאום צעיר או באורח טרגי ויש במשפחה חולי לב או זקנים ותשושים וכל כיו"ב. אך לפי הנראה יש להתיר בזה רק באיסורים דרבנן, וגם זה לפי ראות עיני המורה. מפני שלא מצינו מפורש בש"ס ובעמודי ההוראה שפחד וחרדה יכולים להביא לידי סכנת נפשות אלא בדאגת האדם על עצמו, אבל לא בשביל דאגה על אחרים ואפילו קרוביו. ואמנם מצינו במדרשים ומאמרי חז"ל ששרה אמנו ע"ה פרחה נשמתה מבשורת השטן על עקידת יצחק בנה, וכן מצינו ביעקב אבינו ע"ה שפרחה נשמתו לשמע הבשורה "עוד יוסף חי", וכן הוא באחי יוסף כשנגלה אליהם ואמר להם "אני יוסף אחיכם", מ"מ אפשר שאין די במדרש כדי להורות הלכה למעשה, וצ"ע.

מי שלקה בהתקף טירוף הדעת האם מחללין עליו את השבת?

השטות וטירוף הדעת יש בו משום פיקוח נפש, ועל כן מי שנטרפה עליו דעתו מחללין עליו את השבת כדין חולה שיש בו סכנה לפי הכללים האמורים לעיל. ואפילו כשהבריא קצת אך יש חשש שיחזור לשטותו, צריך לחוש לו משום פיקוח נפש. וסכנה זו מתקיימת בשלושה דרכים: האחד, שהחולי עצמו יש בו כדי להמיתו, והשני, שמא ירוץ בבהלה ומתוך מנוסתו יפול וישבור מפרקתו וימות. והשלישי, שחשש מתוך חסרון הדעת יזיק לעצמו או לאחרים. ודי בכל אחד מהם לחוד כדי לחוש לסכנת נפשות, והילכך הוא הדין בחולה או זקן הרתוק למיתתו באופן שאין חשש שמא ירוץ ויפול או שמא יזיק לאחרים. פרמדיק שהזעק בשבת לטפל בנפגעי הלם וחרדה האם מותר לו לחלל את השבת?

פצועים אשר אובחנו על ידי רופא מומחה כפגועי הלם וחרדה, יש להתייחס אליהם כדין חולה שיש בו סכנה אשר מחללין עליו את השבת בכל דבר הנדרש ע"י הרופאים. ועל כן בהעדר חוות דעת רפואית בשטח, די בתסמיני פגיעות הלם וחרדה המוכרים בד"כ לפרמדיקים כדי לחוש להם משום "ספק" פיקוח נפשות ולטפל בהם בכל הדברים הנצרכים עד לפינויים לבית החולים, תוך כדי צמצום חומרת האיסורים ככל האפשר כנהוג בשאר חולים.

האם האיסור לעשות אוהל עראי בשבת ויום טוב הוא מהתורה או מדרבנן? אסור לעשות אוהל עראי בשבת ויום טוב מדרבנן גזירה משום בונה, ולדעת הר"ף אסור מדרבנן. והעיקר כסברא ראשונה שהיא דעת הרמב"ם והשו"ע.

האם מותר להוסיף על אוהל עראי בשבת?

מותר להוסיף על אוהל עראי בשבת, כיצד טלית שהיתה פרוסה על העמודים או על הכתלים והיתה כרוכה קודם השבת, אם נשאר ממנה גג טפח מתוח הרי זה מותר את כולה בשבת עד שיעשה אוהל גדול, וכן כל כיוצא בזה.

האם האיסור לשאת מטריה בשבת ויום טוב הוא משום אוהל עראי?

לדעת רבים מן הפוסקים יש בפתיחת מטריה בשבת ויום טוב משום אוהל עראי, וי"א שאין בזה דיני אוהל כלל אלא גדר הוא שגדרו גדולי הדורות שלא לשאת מטריה בשבת ויו"ט מטעם עובדין דחול ומתקן מנא.

האם יש לאסור חבישת כובע רחב שוליים בשבת ויום טוב משום אוהל?

אמנם מסתימת דברי הרמב"ם והשו"ע משמע שאסור לחבוש כובע לראשו בשבת ויום טוב כל שהוא קשיח ורחב שוליים טפח, משום אוהל. מ"מ הנהוגים היתר בזה יש להם על מי שיסמוכו, ובפרט בכובעים שלנו שהם משופעים כלפי מטה.

האם יש להתיר שימוש במטריה בשבת באופן שהיתה פתוחה קודם השבת? מטריה שהיתה פתוחה מבעוד יום, יש מן הפוסקים שהתירו לשאת אותה מעל לראשו ביום טוב, אבל בשבת לא התירו אלא רק במקום שיש בו עירוב משום שחששו פן יוציאנה מרשות לרשות. אך לדעת רבים מן הפוסקים אין להתיר בזה כלל - הן בשבת והן ביום טוב, משום שבעצם נשיאתה ממקום למקום הוי כעושה אוהל מחדש. ויש מי שהסתפק בזה, אך אסר משום מראית העין. והעיקר מהלכה כדעת המחמירים.

האם מותר להטות מיטה זקופה או לפתוח כיסא מתקפל בשבת אע"פ שהוא מאהיל תחתיה?

מותר להטות מטה שהיתה זקופה ולהניחה במקומה בשבת או לפתוח כיסא מקופל ואע"פ שעושה תחתיה אוהל, שאין זה דרך עשיית אוהל לא קבע ולא עראי.

הילולא דצדיקייא רבי מאיר בעל הנס זיע"א

"רבו המובהק"

רבו המובהק של רבי מאיר, היה רבי עקיבא בן יוסף. ורבו העמיד עשרים וארבעה אלף תלמידים. היה זה סמוך לחורבן ביתר (בערך בשנת ג' אלפים תתי"ט). אך על שלא נהגו התלמידים כבוד זה בזה, נגזר עליהם מן השמים שנפטרו מהעולם בחולי האסכרה (ווי"א שנהרגו במלחמות בר כוכבא) בתקופה קצרה בין פסח לשבועות. ווי"א עד פרוס עצרת, היינו עד ט"ו יום קודם חג השבועות שהוא יום י"ח באייר, (ל"ג בעומר).

"הרוצה להחכים יזרים"

אחר פטירתם "היה העולם שמוס", והתורה היתה משתכחת והולכת, היו אלו ימים קשים לישראל, ומלכות רומי הרשעה גזרה גזירת שמד על ישראל לבל ילמדו תורה. ואז החל ללמד חמשה תלמידים רכים בקטנותם, והם: רבי מאיר, רבי יהודה, רבי יוסי, רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בן שמעון. ווי"א גם את רבי יוחנן הסנדלר ורבי אליעזר בן עקב. ואמר להם: "בני! הראשונים לא מתו אלא שהיתה עיניהם צרה אלו לאלו, תנו דעתכם שלא תעשו כמעשיהם!" ועמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה והעמידוה על תילה.

"הינוקא"

כשהחל רבי מאיר ללמוד אצל רבי עקיבא רבו, עדיין היה צעיר לימים ונקרא "ינוקא" ועיי"כ לא יכל היה לעמוד בשיעור רבו, משום שדרכו של רבי עקיבא היתה בחריפות עצומה ובפלפולא דאורייתא, ורבי מאיר עדיין לא למד גירסא. עיי"כ הלך רבי מאיר ושם פעמיו אל עבר בית מדרשו של רבי ישמעאל, שם ישב לפניו ולמד גירסא ומשניות ודרשות חז"ל שקיבל מרבותיו, את כל אלה שינן על פה. ואחר ששיינס היטב שב לפני רבי עקיבא והחל ללמוד סברא ופלפולא דאורייתא. וכאן נתגלה לרבי עקיבא כי תלמידו הקט הינו גמיר וחרף מחודד ושנון יותר מכל חבריו. גדול שבתלמידיו היה רבי מאיר וקטן שבהם רבי יוחנן הסנדלר. וכשישבו לפני ר"ע רבם - אמר ר"ע: "רבי מאיר ישב בראש ואח"כ רבי שמעון בר יוחאי" ונתכרכמו פניו של רביש"י. ופיסו רבי עקיבא באמור לו "דייך! שאני ובוראך מכירים כוחד".

"רבי"

בגלל שרבי מאיר היה פיקח וחרף יתר על כל חבריו, היה חביב מאוד על רבו רבי עקיבא, ועוד בילדותו ובשחר נעוריו עמד רבי עקיבא וסמכו בשתי ידיו לקוראו מעתה "רבי" מאיר. אך בשל היות סמיכה זו בימי נערוותו, לא קבלוה חכמי הדור.

"סמיכה"

לכן חזר ונסמך שוב רבי מאיר עם שאר חבריו עיי"כ רבי יהודה בן בבא. סמיכה זו עלתה לרבי יהודה בן בבא בחייו. משום שבימיו גזרה מלכות רומי הרשעה על ישראל גזירות רבות, למען תשתכח התורה וביניהם שלא לסמוך. וכי "כל הסומך יהרג, וכל הנסמך יהרג, ועיר שסומכין בה יתחרב ותחומין שסומכין בהן יעקרו". מה עשה רבי יהודה בן בבא? לקח את הראויים לסמיכה והלך וישב בין שני הרים גדולים, ובין שתי עיירות גדולות - בן אושא לשפרעם - ובין שני תחומי שבת שלהן. הקפיד מאוד שלא לסמכם בשערי העיר שלא יוודע הדבר למלכות, ושם בבקעה בין שני גושי הרי-ענק סמך "חמשה זקנים" שקנו חכמה חמשת תלמידי רבי עקיבא. רבי מאיר, רבי יהודה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יוסי ורבי אלעזר בן ערך. ורב אויא מוסיף, אף רבי נחמיה. אולם לדאבונו לב, דבר סמיכה זו הגיע לאוזני האויבים ומיד הגיעו לגיונותיהם לבקעה כדי להענישם. אמר רבי יהודה בן בבא לנסמכים: "בני! רוצו וברחו!". אמרו לו: "רבי! מה תהא עליך?!" ובמסירות נפשו ענם: "הריני מוטל לפניכם כאבן שאין לה הופכין". מיד בהגיעם תפסוהו לרבי יהודה בן בבא ודקרוהו באכזריותם בחניתותיהם ולא זזו משם עד שנעצו בו שלוש מאות לונביאות (רמחים) ועשאוהו ככברה, ונהרג על קידוש ה' - הי"ד והיה מעשרה הרוגי מלכות.

"חד בדרא"

כל בני הדור כיבדו והעריכו את רבי מאיר, וכחד בדרא בחכמתו ובפקחותו החשיבוהו. ועל אף שלא שימש רבי מאיר כנשיא אלא היה ה"חכם" של הדור, בכל זאת כבודוהו העם בכבוד גדול הראוי רק לנשיא.

"ראש ישיבה"

בגיל צעיר נתמנה רבי מאיר לראש ישיבה - היה זה סביב שנת ג"א תתי"ק - בד בבד עם מינויו של רבן שמעון בן גמליאל (אביו של רבנו הקדוש) לנשיא.

"מאיר עיני חכמים"

שנו רבותנו: "רבי נהוראי שמו, ומדוע נקרא 'רבי מאיר'? שהאיר עיני ישראל בתורתו.

זכות התה"ק תעמוד לכם ולב"ב ולכל ישראל אלף המגן אמן.

חייל הצאר בשליחות

גדוד החיילים עצר את מסעו והתפרסם סמוך לעיירה ליובאוויטש. אלה היו הימים הסמוכים לחג הפסח והחיילים היהודים שבגדוד קיוו כי שהייה במקום תארוך, וכך יוכלו לחגוג את החג בחברת יהודים.

אלה היו חיילים יהודים שגויסו בכפייה לצבא הצאר, ב'גזרת הקנטוניסטים' הידועה, לשירות של עשרים וחמש שנה. מפקדתם לא עמדו בלחצים שהופעלו עליהם להעבירם על דתם, אולם רבים התמודדו בגבורה ודבקו באמונתם היהודית ובכל פיסת יהדות שזכרו מבית אבא.

אולם סמוך לחג הפסח הודיע להם המפקד כי למחרת יעזבו את המקום ויצאו למסע ארוך. המפקד ציין באוזניהם את המסלול שבו יצעדו.

החיילים היו מאוכזבים מאוד. כיצד יחגגו את החג בביתם במסע, רחוק מקהילה יהודית? הם החליטו לפנות אל הרבי ה'צמח'צדק' שישב בליובאוויטש ולשאל בעצתו. הרבי נודע בפעולותיו למען הקנטוניסטים, בהצללת ילדים מחטיפה לצבא הצאר ובמתן עידוד ואמונה למגויסים.

אחד החיילים בא אל הרבי בשם חבריו ונתקבל בחיבה גלויה. לאחר שהציג את מצוקת החיילים חיך הרבי ואמר: "אל דאגה. מסור לחבריך כי עליהם להציע למפקד לנוע במסלול נוח יותר, שבו ימצאו תמיד בקרבת עיר, ויכולו להצטייד במזון". הרבי ציין את המסלול המועדף, והדגיש שמסלול זה יאפשר לחיילים היהודים לחגוג את החג בחברת אחיהם.

החייל פנה לצאת, ואז עצרו הרבי ואמר: "יש לי בקשה אישית אליך". החייל הנהג בראשו והרבי אמר: "בטוחני שהמפקד יקבל את הצעתך. על-פי השערותי תגיעו בימי החג הראשונים לשקלוב, ושם ודאי תזמנו על ידי אחד מבעלי-הבתים, אבקשך, כי כאשר יציע לך אחרי הסדר להון אצלו, תסרב ותלך לישון ב'בית'המדרש הירוק' שבעיר".

לאחר אתנתחה קלה המשך הרבי: "נראה שתקראת הימים האחרונים של החג תגיעו למוגילוב. גם שם תתארח בבית אחד מיהודי המקום, אך אל תישאר ללון אצלו, אלא תלך אל ה'הקדש' המקומי [=בית הארחה לעניים]."

הוראות הרבי היו סתומות, אך החייל, שהיה רגיל למלא פקודות, היה נחוש לציית להן. ראשית מסר לחבריו את הדברים שעליהם לומר למפקד. החיילים הביטו זה על זה בתימהון. מי יעז לומר דבר כזה למפקד?

אך באין ברירה החליטו החיילים לעשות כהוראת הרבי. לאחר שהציגו את המסלול החלופי לפני המפקד קיבל את הצעתם בשמחה, ואף שיבחם על פיקוחם ויוזמתם.

כך הגיעו לשקלוב בדיוק בערב פסח. המפקד ביקש לגמול ליהודים ונתן להם יומיים חופשה, כדי לחוג את החג כרצונם. הם פנו אל העיר, התרחצו והלכו לבית-הכנסת לתפילת ליל החג. אחר התפילה הזמינו

הילולא דצדיקייא רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

"אצל רבו רבי עקיבא"

התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי היה אחד מתלמידיו החביבים ביותר של התנא רבי עקיבא, רשב"י חי בארץ ישראל במאה הראשונה לאחר חורבן הבית השני והיה דור רביעי לתנאים. מיד אחר שנואו עם בתו של התנא רבי פנחס בן יאיר, הלך לשיבתו של רבי עקיבא, ולמד שם שלש עשרה שנה רצופות. כל אותו הזמן לא זו מרבו הקדוש ושתה בצמא את דבריו. מפעם לפעם שלח שליחים אל ביתו כדי לדעת מה קורה בביתו, אולם הוא עצמו לא חזר לביתו במשך כל הזמן, מאחר שלא רצה להפסיק אף לרגע מלימודו אצל רבי עקיבא. וכבר אז בשעה שישב רבי שמעון ולמד לפני רבי עקיבא, הכיר רבו בתלמידו שהוא גבוה משכמו ומעלה משאר תלמידיו, באהבתו ובמסירותו לתורה ובכוחותיו הנעלים, ומכל תלמידיו שבישבתו סמך רק את רבי מאיר ואת רבי שמעון. התקשרותו ודבקותו של רשב"י אל רבו רבי עקיבא הייתה כל כך גדולה, שגם בשעה שרבו היה אסור בבית האסורים, הסתכן רשב"י ובא לבקרו בבית האסורים ובקש ממנו שילמדו תורה גם במצבו זה. אולם רבי עקיבא סירב בתוקף אבל רשב"י לא הירפה ממנו עד שעלה בידו לשכנעו ללמוד תורה גם בשעת אסורו. **רשב"י** הלך בעקבות רבו להראות דוגמה לעם, מסירות נפש ללימוד התורה, ומאחר שהייתה זו גזרת שמד, סיכן עצמו ובא לבית הכלא במסירות נפש כדי ללמוד תורה, היות שקיום העם תלוי אך ורק בלימוד התורה. על אף הגזרות הקשות שגזרה מלכות רומי, במטרה להשכיח את התורה מעם ישראל, לבטלה ורשע אותה מתוך העם – נשאר עם ישראל נאמן לה' ולתורתו, ולמוד התורה הלך והתרבה בימים הקשים ההם הרבה יותר מבימי השלוה. דורו של רבי שמעון בר יוחאי הגיע למעלה רמה בלימוד והשגת התורה. עד כדי כך שכמעט ולא מצאנו דור אחר הדומה לו, עד שאמרו, שמזמן רבי שמעון בר יוחאי עד עת בוא משיח צדקנו, לא יהיה כדור הזה שרבי שמעון שרוי בתוכו.

"אך ורק תורה"

רשב"י דרש מתלמידיו, לותר על חפצי העולם הזה ותענוגותיו ולשים כל מעיניהם אך ורק בתורה הקדושה. **מעשה** בתלמיד אחד מתלמידי רשב"י שיצא מא"י לחו"ל להסתחר והשעיר. כשחזר משם, נכנס אצל רשב"י וראו התלמידים שהרויח הרבה כסף והיו מצרים על עצמם ובקשו אף הם לצאת לחו"ל. ידע רשב"י את רצונם, מה עשה? נטל את תלמידיו והוציאם לבקעה שלפני מירון, התפלל לפני הקב"ה: ואמר לבקעה: "בקעה! בקעה! התמלאי דיגרי זהב!" התחילה הבקעה ומשכת לפניהם דיגרי זהב, והיו שנתמלאה כולה. מיד אמר רשב"י לתלמידיו: "אם זהב אתם מבקשים – הרי זהב, טלו לכם כל אחד ואחד כל מה שאתם מבקשים. אלא תדעו לכם, שכל מי שנטול עכשיו, משלו הוא נוטל, ממתן שכרו בעולם הבא הוא נוטל". מכיון ששמעו כך משכו דיהם והתחילו אומרים: "כי שמחתני ה' בפעלך" (תהילים צ"ב, ה'). זו היתה שיטתו של רשב"י וכך לימד את תלמידיו ואת העם. ואכן נכרה היטב השפעת שיטתו של רשב"י בקרב העם. הרבה עשו כרשב"י, הניחו חיי שעה ועסקו בחיי עולם, בלימוד התורה הקדושה. אפילו שוחרים גדולים ובעלי עסקים מסועפים היו עוזבים את עסקיהם ומסחריהם ולומדים תורה. והיו כאלו שעזבו את ביתם למשך כל השבוע והיו גם שעזבו את ביתם פעמים בשבוע ועסקו בתורה ובסודותיה. **לימוד התורה** התפשט והשתרש בעם עד שהיה הדור מלא וגדוש בחכמת התורה. כל אחד היה בחזקת תלמיד חכם ויודע תורה. אפילו לצעירים ותינוקות היו שואלים ומבקשים מהם לומר דברי תורה, והיו יודעים לחינם ולהשיב כהלכה, עד כדי כך התפשט לימוד התורה בקרב העם. והעידו על כך בני החבריה הקדושה כפעם מפעם מדי פגושם בתופעה מפליאה זו, כדלהלן: **רבי אבא אמר**: "בדורו של רשב"י אפילו תינוקות זכו בזכותו בחכמה עילאה". **רבי יהודה אמר**: "אשרי חלקך רשב"י, שבזכותך אפילו הילדים שבבית הספר, הם הרים רמים וחזקים". **רבי יוסי אמר**: "אשרי הדור שרשב"י שורה בתוכו, שאפילו בין החרים נמצא שם החכמה". **רבי חייא אמר**: "בימי של רשב"י אפילו עופות השמים דובבים בחכמה". **רבי שמעון היה אומר**: " **דור כזה לא יהיה עוד שיבא מלך משיח, ובזכותו של הדור הזה, יתקיים העולם עד שיבוא מלך המשיח**".

זכות התה"ק תגן בעדכם ובעד ב"ב ובעד כל ישראל אלף המגן אמן.

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע

הודעה חשובה

הרינו מודיעים לציבור שמשרדי הרבנות והמועצה הדתית ברח' התלמוד 8

יהיו סגורים לקהל עקב "לג' בעומר"
ביום שלישי יח' אייר תשפ"ג (09.05.23)

למעט קבלת לוויית בין השעות 10:00-08:30 בבקר ולאחר מכן יש לפנות: לנריה זגורי 054-9940061

זכות הרשב"י תגן בעד כל עם ישראל אמן
 יהושע (שוקי) דמרי
 ממונה המועצה הדתית

התושבים את החיילים לבתיהם, וגם החייל הנזכר הלך אחר מארחו. אחרי הסעודה הציע בעלה הבית לחייל ללון בביתו, אך זה סירב והלך אל 'בית'המדרש הירוק', כפי שציווהו ה'צמח'צדק', ושכב לישון על אחד הספסלים.

פתאום הזדעזע למשמע אנחה שוברת-לב. כעבור זמן שוב נשמע קול אנחה. החייל קם והחל לחפש אחר האיש הנאנח. במהרה מצא קבצן מבוגר היושב כשהוא עטוף בעצב. החייל ביקש מהאיש לספר על מה שמעיק עליו, והאיש סיפר:

בעבר הייתה לו אישה טובה והוא היה אדם אמיד. כעבור זמן נפטרה אשתו, והוא התחתן עם אישה צעירה שחפצה בו. אך האישה התגלתה כקלת-דעת, והחלה להתרועע עם חבורת צוענים שחנתה במקום. היא התיידדה עם אחד מהם, וואשקה שמו, ויום אחד רוקנו השניים את הבית וברחו למקום לא-נוגע. בעקבות זאת כשלו עסקיו, ביתו הועבר לידי בעלי-חובותיו והוא נותר חסר כול.

החייל הביע השתתפות בצערו של האיש ואמר: "תאר לי את מראם של אשתך ושל הצועני. אנחנו עוברים במקום למקום, אולי אפגוש בהם". המקבצן גיחך, אך מסר לו פרטים מזהים של השניים.

לקראת ימי החג האחרונים הגיע הגדוד לקרבת העיר מוגילוב, בדיוק כפי שצפה הרבי. שוב התארח החייל בבית אחד מיהודי המקום, ולאחר הסעודה פנה אל ה'הקדש' המקומי.

באמצע הלילה התעורר למשמע קולות צחוק פרועים. הרעש בא מחבורת צוענים שהשתכנה במקום. כמעט חזר לשנתו, אלא שאו הבחין כי אחד מהם מתאים לתיאור שנתן לו הקבצן משקלוב. החייל החל לעקוב אחריו וראה כי הצועני פונה אל אישה צעירה שלא נראתה צוענייה. עתה כבר לא היה לחייל ספק: זה ה'זוג' שעליו דיבר הקבצן.

בבוקר מיהר החייל אל בית רב העיירה, וסיפר לו את השתלשלות הדברים. הרב ניגש עם החייל אל מפקד המשטרה. זה מיהר לשלוח יחידת שוטרים להקדש, והם אסרו את שני הנגבים והחרימו את הרכוש הגנוב שהיה ברושותם.

לאחר החג שלח הרב שליח לשקלוב והזמין אליו בדחיפות את הקבצן. האיש זיהה את השניים, והשוטרים החזירו לו את רכושו. האיש גם מסר גט לאשתו הסוררת, ומצבו חזר והוטב.

עתה התברר לחייל פשר ההוראות הסתומות שהורה לו ה'צמח'צדק'.

לעילוי נשמת
 הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל
 בר עליה ז"ל
 והרבנית רחל טריקי ע"ה
 בת סימיו ז"ל
 ת.נ.צ.ב.ה.

שבת שלום!

* תוכן המודעות באחריות המפרסמים בלבד. ט.ל.ח.

077-9155522